

157 ditoris, quia tunc non consideratur hoc, ita Amedeo. à Ponte in qual. landemia. quæst. 6. in fi. neque obstat id quod remanet dictum, quod si super fundo habeo censum constitutum redimibilem, & post vendit illum fundum cum censu illo, quod illius census non debetur Gabella, quia hoc procedit ex eo quod ex censu illo jam est soluta Gabella vel est solvenda, & ex unamur res non debet solvi duplex Gabella, vel quia est onus diminuens pretium prout in simili dixit Amedeus ubi supra quæstione 41. item nota quod debetur Gabella ex pretio pro quo res venditur sive venditio sit perpetua, sive temporalis, & ex l. cum mansuata vers. Sylva cad. ff. de contrahen. emptione. & juxta notata in l. fin. cum glossa contrahens. C. de legat. & sive res vendita sit propria sive aliena, si ut suam eam vendat, nam & res aliena vendi potest, ex textu in l. rem alienam. ff. de contrahen. emptio. secus si alienam nomine domini vendiderit sive ejus mandato, nam tunc si dominus non haberet ratum non debetur decima ut in hac dictum est lege, & semper ex venditione debetur Gabella, dum tamen venditio effectum habeat & valida sit, secus alias, ut in propositum horum verborum notat Lafarte in scholio ad hanc legem in num. 14. & 15. & hæc pro hac lege sufficient, ut ad alias deveniamus. Sed an laicus à Rege possit vectigalium defraudatione recompensationem sibi facere, vide Salo. de jus. & jure capie. 188. col. pen. & laicus Pet. Navarra de restit. lib. 3. cap. 1. num. 146. cum sequent. aliquibus.

IN LEGEM SECUNDAM.

- 1 Permutatio vel cambium quod dicitur.
2 Permutatio triplici modo fit.
3 Permutationis contractus habet maximam vim & similitudinem cum contractu emptionis & venditionis, & usufructu conditioni, & num. 5. debetur evictio, & num. 6. redhibitoria & quanto minoris.
4 Permutari possunt omnes res, que possunt emi & vendi. num. 7.
5 Permutatio & emptio & venditio diversi contractus sunt, num. 8. & sic in aliquibus distinguitur à permutatione emptio, ut num. 9.
6 Gabella non debetur ex permutatione si lex solum ex venditione deberi juberet num. 10.
7 Gabella debetur ex omni contractu etiam innominato quando aliud pro alio datur, num. 11. ut de ut des, non vero de facio ut faciat, ut num. 12. dum tamen ex utraque parte sit implementum secutum, num. 13. attentio jure veteri, secus attentio nostro, ut num. 14. & 15. & cui Gabellario tunc solvetur, cum Parlad. contra Lafarte & Giron. & num. 18.
8 Gabella debetur quoties vinum pro vino datur cum Lafarte contra Parlad. num. 16.
9 Gabella non debetur de promissione de permutando vel vendendo, num. 17. & 19.
10 Gabella an debetur ex transactione, num. 20.
11 Gabella an debetur de compromisso, num. 21.
12 Gabella an debetur de donatione, num. 22. & num. 23. 24. & 25. quid in donatione remuneratoria vel reciproca.

- 13 Gabella an debeatur de fide-jussione, num. 26. & num. 29. usque ad 33.
14 Verba legis solvere jubentis Gabellam de primo contractu, non de secundario, prout est fide-jussio intelligenda sunt, num. 27.
15 Fide-jussio proprie non est contractus, num. 28.
16 Fide-jussor uti potest privilegio concessio minori pro quo fide-jussit, quoties habet regressum contra minorem, num. 30.
17 Fide-jussor obligari non potest in diviorem causam, quam principalis, num. 31.
18 Fide-jussio est accessio obligationis principalis, num. 32.
19 Gabella an debeatur de libertate & manu missione, num. 33.
20 Gabella an ex distractu debeatur anceps quæst. num. 34. cum sequent. pluribus.
21 Distractus quis proprie sit, num. 34. & 35. in continenti vel ex intervallo partes discessisse à contractu ut debeatur ex distractu Gabella vel non, multum interesse dicitur, num. 36. & 37. & num. 38. quando dicitur in continenti vel ex intervallo, & num. 39. præsequitur.
22 Gabella duplex an debeatur si venditio facta sit, ut si melior conditio oblata sit, num. 40. & num. 42. quid si sub legis commissoria pacto fiat venditio.
23 Id quod transferitur de uno in alium idem adhuc esse intelligitur, num. 41.
24 Pactum adjectionis in diem, vel legis commissoria quibus verbis fiat, num. 43.
25 Gabella duplex an debeatur ex venditione facta cum pacto de retrovendendo, num. 44.
26 Gabellam solvet unusquisque permutantium de re sua facta estimatione valoris utriusque rei num. 45.
27 Gabella an solvatur ex re inasimabili permutata, num. 46.
28 Gabellam solvet pro sua parte permutans cum exempto, num. 47.
29 Index dicitur bonus vir, num. 48.
30 Estimatio unus in materia nostre legis sufficit licet regulariter duo requirantur, num. 49.
31 Citatio partis requiritur ad faciendam electionem estimatoris, licet non ad ejus declarationem, ut num. 49. 50. & 51.
32 Reductio ad arbitrium boni viri peti potest contra declarationem estimatoris realicijus, num. 52. ubi num. 53. quod à tali declaratione etiam appellari potest, si à iudice facta sit.

SUMMARIUM.

Ex permutationibus Gabella debetur & solvenda est.

Ibi, Porque, Latine quoniam vel quia, que sunt dictiones causam denotantes ut diximus in l. 1. tit. 1. num. 1. lib. 6. supra, prout hic denotant ac demonstrant, ideo enim ex permutatione Gabellam deberi lex notat disponit, quia in plurimum venditioni assimilatur permutatio, ut infra dicemus.

Ibi, Los trueques, que permutaciones à jure appellantur & cambia in eadem appellantur solent, ut inquit text. in prin. & in l. 1. tit. 6. part. 5. & dicitur cambium, vel permutatio & quando res

certa consistens in specie datur ab utraque parte, text. in l. 1. & per totum ff. & C. de rer. permu. l. naturalis §. 1. ff. de præscr. verb. l. 1. tit. 6. pag. 5. & hac de causa licet includatur in contractu innominato, do ut des, quia ab utraque parte datur in specie, habet nomen specificum permutationis, ut ex dictis juxta notat Ant. Gom. tom. 2. Var. cap. 8. in fi. fitque mutatio triplici modo, & primo nuda & sola promissione, quo casu non oritur actio, l. ex pacto, C. de rer. permu. l. 1. §. permutatio autem. ff. eodem. tit. Secundo interveniente stipulatione, ex qua datur actio ex stipulatu. dict. l. ex pacto. Tertio intercedente ex utraque parte rerum traditione, ex dict. l. 1. §. permutatio autem, & hos tres modos congestit dict. l. 1. titu. 6. part. 5. licet jam cum ex l. 1. tit. 16. lib. 5. supra, omnis forma stipulationis sub lata sit, imo & præsumatur intervenisse stipulationem ex simplicis promissione oritur actio: ut ibi diximus latè, & notat gloss. qualiter. in l. 3. tit. 6. part. 5. & Anton. Gomez. ubi supra dict. cap. 8. num. 4.

Ibi, Se deben juzgar por una mesma cosa. Habet enim permutationis contractus maximam vim, & similitudinem cum & contractu emptionis, & venditionis, text. in l. 2. ff. de rer. permu. & in l. 2. C. eodem. tit. text. in l. fin. ff. quibus ex caus. in pos. eatur, text. in l. apud Celsum. §. si quis autem ff. de dol. exceptione. text. in prin. tit. 6. part. 5. nam utraque conventio est bonæ fidei, ex dict. l. 2. C. de rer. permu. l. actio de act. ex utraque usufructu paratur causa, l. 1. C. de rer. permu. ita ut sicut in contractu emptionis & venditionis per traditionem transit verum dominium, vel usufructu conditioni, ita in contractu & permutationis. l. 1. §. cum sequentibus. ff. de publicia. l. sequitur. §. illo. ff. de usucap. item ex utraque evictio & debetur. l. 1. C. de rer. permu. l. 4. tit. 6. part. 5. l. si permutatio. C. de evictio. item redhibitoria & quanto minoris & sciendum. ff. penult. ff. de adili. edit. l. 4. tit. 6. part. 5. quia in utraque sanitas promittitur, atque Plinius, lib. 23. cap. 1. permutacionem, emptioem dixit, his verbis, Commercium victus gratia inventa alios corriis bovis, alios ferro captivique rebus empti-tasse tradit Homerus, ex illa enim communi & rerum commutatione, qua inutilia utilibus tantum permutantur, nata permutatio emptionis, electa materia, que ex consensu fieret rerum estimatio: item ut ad nostram legem accedamus, sicut ex venditione Gabella debetur, ita ex permutatione ex lege nostra, ut advertit Anton. Gomez dict. tom. 2. cap. 8. in fin. verbis, & sic omnes res que possunt emi & vendi, possunt regulariter permutari, & ex l. 2. tit. 6. part. 5. sed cum hæc ita se habeant, quorsum lex nostra facta est cum ex præcedente ex venditione Gabellam deberi disponatur & consequenter idem de permutatione censendum erat, & sic legis nostre dispositio superflua reputari potest, sed hoc non obstantem necessaria fuit lex nostra, utpote quia venditio & permutatio diversi contractus sunt & tanquam species oppositæ ut constat, ex l. 1. ff. de contrah. emptione, & ex l. 1. ff. de rer. permutatione & l. fin. ff. de cond. caus. dat. l. naturalis §. & sequidem. ff. de præscr. verbis & ubique DD. notant, & in specie Gabella notat Bertachi,

de Gabel. 3 part. 8. part. primo. n. 5. & sic distinguitur & emptio à permutatione cui permutatio res pro re detur, at in emptione pretium pro re. l. 1. ff. de rer. permu. l. 1. §. penult. de contrah. emptioe, item emptio consensu sit, dict. l. 1. ff. de contrah. emptioe. permutatio vero est traditioe, l. ex pacto. C. de rer. permu. Et in permutatione utraque contrahentium permutator est, in emptione vero alius emptor, alius venditor dicitur, ideo jure optimo lex nostra constituta est ad tollendas dubitationes & differentias contrahentium & Gabelliariorum, imo & ad tollendas ipsorum contrahentium fraudes, que faciliter fieri possent ut fraudaretur Gabella, & sic legem nostram novam esse asserit Montal. l. 2. vers. con apreciamentum in fi. tit. 4. lib. 3. fori, & eo relato Lafarte de decem. vend. cap. 17. num. 2. & necessarium esse judico, ut omnis dubietas tolleretur, & cessarent quæ in contrarium adduci possent, ad fundandum ex permutatione Gabellam non deberi, nam si de venditione solum juberet lex Gabellam solvi non deberetur ex permutatione, & per Tib. Dec. resp. 59. n. 1. vol. 2. & consequenter lex nostra extensiva est legis præcedentis, quodam antea esset decusum dubitat Laf. in dict. n. 2. sed cum legem nostram habeamus, nihil relinquatur dubitationis.

Ibi, que de todos los trueques. Et sic ex omni contractu etiam innominato debetur Gabella quando aliud datur pro alio, & quia permutatio assimilatur, secus vero si do ut facias, vel facio ut facias, quia locationi assimilatur & tunc non debetur, quod secus de contractu do ut des, & quia tunc debetur Gabella, ut inquit minch. Controvers. usufreq. c. 11. num. 11. dum tamen secundum eum ibi, sit ex utraque parte implementum & sequutum, aliter enim minime deberitur ex l. 1. ff. de rer. permu. & C. eod. per totum. verum tamen, Mincha. ibi, implementum ex utraque parte requiritur in Gabella debetur ex permutatione, vel contractu innominato, quia ipse quasi semper tenuit, quod etiam hodie jure nostro Regio attento, lege scilicet. 2. tit. 16. lib. 5. supra, ex contractibus innominatis saltem respectivis, do ut des, & similibus non oritur actio & obligatio ante implementum ab utraque parte, & quod resillire partes possunt libere & penitentia sit locus, sed cum verior & communior sit opinio contraria lege illa attempta ut ibidem diximus, nu. 13. & laus in l. 1. num. 5. cum sequent. pluribus tit. 21. lib. 4. supra, imo quod statim oritur actio, neque penitentia sit locus etiam re integra, & sic executio contractus peti possit, licet obstat exceptio objecta petenti executionem, si ex sua parte non adimplevit, ut interim quod non adimplet suspendatur executio, tamen omnino sunt contractus ii adimplendi, & statim nata est actio, prout in terminis tenet Parlad. dor. lib. 1. rer. quoti. cap. 1. §. 3. num. 33. in novis & Lafarte de dec. vend. cap. 17. num. 30. & 37. & sentit Girona, de Gabel. 9. part. §. 1. num. 7. in fi. cum sequent. quamvis ipse Girona in §. part. num. 12. aliud tenet, & ideo merito dicendum est ex permutatione facta licet rebus non traditis, & ex contractu innominato etiam respectivo statim deberi Gabellario illius temporis Gabellam, ita ut quantumvis partes ipsæ ante traditionem penitent, non præjudicetur juri & Gabellano quæsito pro Gabella, 15

& tunc solvenda non est secundo Gabellario existenti tempore traditionis, sed illi, qui erat tempore venditionis & permutacionis, ut optime tenent Parlador. ubi supra, num. 32. & 33. cum Anton. Gomez ibi allegato, & contra Lafarte, sibi reprobat & merito & contra Gironde de Gabell. 9. part. 5. 10. num. 5. in fin. cum & ipsi asseruerint hodie, ut dixi non esse locum penitentiae in contractibus innominatis & statim nasci actionem, sic dicere aliud est vacillare in eo quod pro constanti jam asseruerunt, non esse locum penitentiae in innominatis neque in permutacione consensu perfecta licet traditio facta non sit, & sicut istud placet cum Parlad. ubi supra ita & placeat alia opinio ejusdem Lafarte, cap. 17. num. 8. & 9. contra Parlador. ibi allegatum male asserentem quod si vinum pro vino datur non debetur Gabella, quia censetur mutuum, fallitur enim Parlador. & bene asserit Lafarte tunc deberi Gabellam quia illud non est mutuum, cum idem quod datur non redatur, sed aliud, & consequenter est permutacione, vel saltem contractus innominatus de ut des, sive detur vinum novum pro alio novo, sive novum pro veteri, idque optime fundat Lafarte ex lege nostra, ibi, De unis cosas à otras semejantes, y no semejantes, neque in iis ego ago aequae tracto de promissione de permutando vel vendendo, de qua Gabella non debetur, & in qua torquent capita sua Parlador. ubi supra & Lafarte eum referens in d. l. cap. 17. v. 3. s. cum sequentibus. Sed agimus cum partes se concordaverant in permutacione, puta non promittendo de permutando, sed conveniendo inter se quod unus datur alteri talem rem suam pro tali alterius, & ille alter itidem promittit & consensit, tunc enim nulli dubium, quin ante traditionem contractus est perfectus & validus, neque poenitere possunt, etiamsi stipulationis verba non intercesserint nam ex d. l. 2. tit. 16. lib. 5. supra sublatam est forma stipulationis pro esse contractus, sed sufficit consensus perfectus, licet rei traditio non intercesserit, & idem operatur ac si stipulatio interveniret & consequenter debetur statim Gabella à permutantibus, & contrahentibus, unusquisque ex re sua, & aestimatione ejus, & ita in effectu mature considerans tenet Lafarte d. l. cap. 17. num. 36. cum sequentibus. secus si promitteretur tantum de permutando vel vendendo rem aliquam: nam tunc nisi confiteretur de vero partium consensu volentium permutacionem esse factam etiam ante traditionem, vel conventum de pretio venditionis, tunc utique non debetur Gabella, de tali promissione nulla de permutando & vel vendendo, ut resolvit ipse Lafarte, ubi supra, num. 41. & Tiraq. late, de utroque retrahit. tit. 1. de Linagiel. §. 1. glof. 2. num. 56. & in tit. 2. de convention. ad fin. in num. 42. cum pluribus sequentibus. & in l. precedente num. 137. nisi secundam eundem Lafarte ibi, num. 41. postea de pretio conveniant, vel de re permutanda cum alia, vel traditio aut solutio facta sit virtute primae promissionis, etiamsi de illa promissione mentio facta non sit, est tamen verum quod si de promissione de permutando, vel vendendo detur Gabella & solvatur, non debetur postea ex perfectione hujus promissionis secundum Bart. in l. fin. §. quoties, ff. de publicanis. lo-

cutum per Cassan. in consuet. Burgun. tit. de Gabellis, num. 10. Sed an ex transactione, & qui innominatus contractus est debetur Gabella, tangit Parlador, relatus & securus à Lafarte d. l. cap. 17. num. 57. & inquit quod non debetur, nisi ita transactio fiat ut actor cedat omne jus quod in re litigiosa habet, & Gabellarius probet jus illud vere habere, nam ex sola transactione & cessione non fundaret Gabellarius justitiam suam, nisi probaret jus illud cessum vere & realiter cedens habere, vel probaret causam fraudandi Gabellam factam fuisse transactionem, vel litem motam ad occultandam veram permutacionem, seu venditionem, & sequitur hanc opinionem novissime Gironde de Gabell. 10. part. num. 1. cum sequentibus aliquibus, ubi allegat alios idem tenentes, & ibi §. num. 2. & §. 5. inquit ipse Gironde transactionem nimis liberalem, capiosam praesumi. Sed an de compromisso debetur Gabella, & tenendum est non deberi, prout sine scrupulo tenet Bertachi. de Gabell. 8. part. 3. membro. num. 13. in fin. & eo relato Gironde de Gabell. 3. part. num. 10. sed an de donatione & debetur, & dicendum est minime deberi, nisi pretium intercedat, nam tunc praesumitur emptio & venditio & fraudulenter sub specie donationis palliari venditionem, ut apparet ex tex. in l. 1. infra isto tit. & lib. & late defendit alios allegans Gironde ubi supra part. 11. num. 10. cum sequentibus, & latius duas communes proponens tenet Minchi. contrivener. usus reg. capit. 11. num. 17. cum sequentibus, & cum ex d. l. 1. infra à eodem, id approbetur nihil est dubitandum de hoc; sed quid si est donatio remuneratoria, & non itidem deberi ex ea Gabellam, late defendit Lafarte, ubi supra cap. 17. num. 52. ubi num. 54. non idem esse ait in donatione reciproca & vicissitudinaria, & in qua tu mihi donas domum & ego vice versa dono tibi fundum, nam haec permutacioni assimilatur, & videtur in fraudem permutacionis nominati donationem, & sic debetur ex ea Gabella, ex text. in d. l. 1. infra isto tit. & lib. nisi probaretur absque & nulla fraude id factum esse, ut advertit & exemplificat ipse Lafarte, in eodem num. 54. vers. verum tamen est, & ibi in dubio inquit, in iis casibus fraudem praesumi, ex d. l. 1. nisi contra probetur, sed bonus iudex id arbitrabitur ex contractibus & verbis eorum & causis mediis ad illos faciendos. Sed an de fidejussione debetur Gabella, & deberi ex eo quod inter contractus numeratur, asserbat Bald. in l. 1. volum. penult. ff. si cert. per. & Tiraquel. post leges conub. glof. 5. num. 105. contrariam vero partem, imo quod ex ea non debetur, tenet Ripa in eadem l. 1. num. 59. ff. si cert. per. & hanc virorem & benigniorem appellat & sequitur Mincha, ubi supra num. 22. nam verba legis per prius & non posterius intelligenda sunt. l. hoc legatum, de legat. 3. unde verba legis solvere jubentis Gabellam ex contractu de primavo contractu, & non de secundatio, prout est fidejussio, intelligenda sunt, item quia proprie fidejussio non est contractus, & quia licet ipse fidejussor obligetur, tamen non obligatur is qui eum recepit, vel in cujus utilitatem fidejussit. l. Labro. §. contractum, ff. de verb. sign. & sic potius ut Gabella non debeat iudicandum est, ut

ut tenet Ripa in l. 1. num. 59. ff. si cert. per. contra Bald. relatum per Tiraq. in §. leg. conub. num. 101. sed quid erit si principalis debitor, & sic ex primavo contractu Gabella non debetur, an debetur ex fidejussione, & prout in facto vidi discussum, nam quidam clericus presbiter imposuit censum redimibilem super bonis suis specialiter designatis & dedit laicum Petrum in fidejussorem, qui quidem Petrus tanquam fidejussor & principalis debitor infimul & de mancomun & in solidum se obligavit bona sua specialiter & generaliter, debitum fuit an fidejussor deberet Gabellam, jam quod principalis tanquam exemptus eam non deberet, & quod fidejussor ad solucionem ejus teneretur, allegabatur quod fidejussio est contractus, ut dixi licet improprie, item quod ipse fidejussor cum in solidum & ut principalis se obligaverit & bona specialiter hypothecaverit, ea in ea quantitate vendidisse censebatur, sicut si bona sua quis venderet pro satisfaciendo debito amici sui Gabellam deberet, ita in hoc casu, pro contraria vero parte allegabatur quod fidejussio non est proprie contractus & sic de eo non debet solvi, & quia id quod est principalis erat attendendum, & sic primavam obligationem debitoris veri & realis, & quod restringenda est Gabellariorum cupiditas, item & fortius, quia cum principalis clericus in sacris sit & consequenter exemptus à Gabella, si ejus fidejussor compelleretur eam solvere, necessario principalis, qui obligatus est fidejussorem suum indemnem servare, compulsus esset ad solucionem Gabella illius, & efficeretur ut id quod una via esset prohibita, alia permetteretur, contra regulam juris quod cum quid una via prohibetur, ad id alia non debet admitti, item privilegium etiam minoris pro quo quis fidejussit, prodest fidejussori, quoties fidejussor ipse habet regressum contra minorem, & ut per glof. & Alber. in l. 2. C. si advers. donatio. ergo in nostro casu uti potest fidejussor privilegio principali concessio, ut non teneatur ad Gabellam solucionem, praesertim cum fidejussor obligari non possit in duriore causa quam principalis. l. Graec. §. fin. ff. de fidejuss. & Lafarte ubi supra cap. 8. num. 12. hic autem si Gabellam deberet solvere fidejussor obligaretur in majori quantitate quam principalis, ergo habemus intentum, & contrariis primae opinionis ex supra dictis responderi potest, scilicet quod primavus contractus est inspicendus non secundarius, sed in primavo non debetur Gabella, ergo neque in secundario qui à primavo denominatur & derivatur quia fidejussio est accessio & obligacionis principalis, §. fidejussores in §. de fidejuss. accessorium autem sequitur naturam sui principalis, ergo neque est bonum argumentum, cum quis vendit bona sua, ut solvat Titius suus amicus debita sua, nam in hoc casu ipse venditor non vendit ut fidejussor, & sic est dissimile argumentum, & sic in practica & in facto defenlavi hanc secundam opinionem, qua vera mihi semper visa fuit, licet apud iudicem inferiorem penes quem lis ageretur non potui obtinere, sed inferioris iudicium mihi non satisfacit, nisi superiorum sententiam viderem, qua praestari non potuit, quia non fuit appellatum, sed transacione cre-

do fuisse litem sopitam cum Gabellario, cum casus occurreret quilibet melius pensabit. Est tamen verum quod si fraus adesset ut pote quia licet clericus fingeret se principalem cum in effectu non esset, sed fidejussor ipse, quia nummi pro censu dati in utilitatem fidejussoris fuerunt conversi, vel ipse recepit eos, tunc nitamur quod Gabellam solvat fidejussor, ne dolus & fraus ei patrocinetur contra regulam juris. Sed an de libertate & manumissione debeat Gabella, & dicendum est, quod si pretium pro libertate & manumissione intervenit pretium illius debetur, vel si res aliqua in compensationem & satisfactionem libertatis data est, debetur ex aestimatione rei illius, quia venditio, vel permutacioni assimilatur, ut inquit Gironde de Gabell. in §. per §. 1. n. 1. cum pluribus sequentibus. Anteps tamen quaestio est, num ex distracta Gabella & debeat, nam aliqui tenent deberi ex distracta Gabellam, eo quod contractus est, ut tenent relati per Tiraq. & per Minchi. contrivener. usu frequent. cap. 11. num. 19. Contrariam tamen imo quod non debeat ex distracta Gabella eo quod non proprie, sed improprie, & large distractus veniat appellacione contractus l. omni. C. de omn. agro. deser. lib. 11. & Gabella ut res odiosa non est extendenda ultra contractum verum & proprium, tenent Bart. & alii plures relati per Minchiac. ubi supra, num. 15. ubi num. 20. inquit in eo tantum, quaestioem esse quando sit proprie, dicaturque distractus, nam quoties id quod agitur nullam producit obligationem, sed potius antea natam perimit, proprie distractus est & neque inde Gabella debetur, ita ut si emi abs te fundum, qui contractus sola conventionem perficitur, per legem consensu. ff. de actio. & oblig. & in §. de empt. & vendit. & in hoc tit. remanet dictum, & ante pretium solutum, & rem traditam venit ut ab emptione discederemus, praemissa saltem ope exceptionis, ut potè re integra, prior obligatio est nec ulla denuo nascitur, licet ex tali distracta Gabella non debetur, quod si aliquo addito, detracto, vel mutato circa rem, aut pretium convenisset, jam quasi novus contractus esse videretur, sicque deberetur Gabella, argum. l. ab emptione, ff. de pact. in ultimo respon. & in l. jus civile. ff. de justitia & jur. ubi in simili, per glof. & Jas. post alios, denique (ut certior fias) aut post emptionem conventionem tantum celebratam; uterque contractuum explevit, aut alter tantum aut nullus, si uterque, & convenit ut ab emptione discederetur ex intervallo, jam quasi novus contractus esse videtur, & ex eo debetur Gabella, ut sentit glof. cum qua videntur ibi transire DD. in l. 1. C. quando lic. ab empt. diser. aut in continenti post quam hinc inde impletum est, convenit ut pretium numeratum redderetur, & res tradita restitueretur venditori, & licet dubium sit an novus contractus videatur, tamen magis est ut primus contractus infectus reddi non novus fieri videatur, ut in d. l. 1. ad fin. sicque Gabella non debeat ex hoc distracta, licet ex primo contracta deberi non desinat, ut & sentit. Paul. num. 10. ubi Angel. columna. 1. in d. l. si ab emptione. Secundo casu quando aliter contrahentium non etiam uterque impleve-

rat, & convenit ut ab emptione discederet non tam novus contractus fieri quam primus infectus reddi videtur *argum. dist. l. ab emptione, vers. arifm.* sic quod ex hoc distractu Gabella non debetur, tertio casu cum nondum uterque neque etiam alter impleverat, & convenit ut ab emptione discederet indubitanter novus contractus non fieri sed primus infectus reddi videtur ut *dist. l. ab emptione, 1. Resp. & l. 1. C. quando liceat ab emptione disced. & §. fin. inst. quib. mod. col. oblig.* & consequenter ex isto distractu Gabella non debetur, licet ex primo contractu in omnibus iis casibus Gabella debeatur ut verius esse dicit Tiraquel. *de retract. conven. §. 6. gl. 2. num. 12. in fin. & n. 13.* eademque distinctio in contractibus innominatis facienda est quoad hoc ut non debeatur Gabella ex distractu, ita Mincha. *ubi supra*, & in eadem sententia videtur esse Gironda de Gabel. *4. part. in prin. num. 11.* clarius dicens quod si incontinenti ¶ statim & absq; intervallo contractantes à venditione discedant Gabella non debetur, si tamen ex intervallo & post rei traditionem discesserit, Gabella debetur ex distractu, & ibi ita DD. tenere in *dist. l. ab emptione asserit*, sed ejus secundum membrum intelligendum est ut procedat nisi ex precedenti pactione descendat voluntas ¶ descendendi à contractu, nam tunc etiam si discedatur ab eo ex intervallo & pretio dato vel re tradita, nulla ex distractu debetur Gabella, prout in censu redimibili ex dictis per Tiraquel. *de retract. conven. §. 1. gl. 1. & iterum ibi in §. 6. gl. 2. num. 13.* Sed contra hæc omnia ipse Gironda ibidem inquit omnes DD. ab eo allegatos tenentes supra dicta, affirmare quod quando contractus celebratus fuit mutuo consensu contractentium, licet res vendita non tradatur, & contractentium discessus interveniat, & sequatur, Gabellam ex tali venditione & contractu deberi, & in præjudicium juris jam questum Gabellario discessus partium nihil obesse potest, & hoc nulli dubium, sed de hoc hic non tractamus, sed tantum an de discessu & distractu Gabella debeatur, & in hoc remanet cum dicta distinctione, ipsi tamen non determinant quando incontinenti & quando ex intervallo dicantur partes recessisse à contractu, 38 ¶ in quo consistit tota veritas hujus dubitationis, an de distractu Gabella debeatur, & in hoc dico quod tunc dicitur in continenti, vel ex intervallo, quoties partes non diverunt ad extraneos actus: nam tunc incontinenti dicitur, secus si ad extraneos diverterent, quoniam tunc dicitur ex intervallo, ita Tiraquel. *de retract. conventional. §. 6. gl. 1. num. 11. in fin.* cum ergo partes conveniunt de venditione & pretio, ita ut venditio facta sit, non tamen in se recesserunt, sed adhuc de venditione facta retractantes recedunt ab ea tunc quia in continenti dicitur factum, ex discessu, & distractu non debetur Gabella, nam etiam si contractus perfectus non capiat conditionem ex *l. perfectus. C. de condi. qua sub mod.* verum tamen multi tenent quod etiam contractum absolutum, si fiat incontinenti modo contractentes alio non diverterint, pactum post factum in esse contractui, & apud omnes in confesso est, ut in dubio cessentur partes non habuisse contractum pro perfecto, si nondum diverterint ad extraneos actus secundum Tiraquel. *de retract. conven.*

§. 1. gl. 5. num. 25. & consequenter in nostrum propositum etiam recedat à contractu absoluto dum tamen sit incontinenti non recedendo ad extraneos actus, nulla ex distractu ¶ debetur Gabella: sed si ad extraneos actus discesserint, tunc si jam erat venditio perfecta, si ab ea discedunt debetur etiam ex discessu & distractu nova Gabella, quia jam duo videntur contractus & due emptiones, & sic due debentur Gabellæ, una ex prima venditione & contractu jã absoluto, alia ex secundo, in quo disceditur à primo & ceterum ejusdem rei revenditio facta, ut inquit Tiraquel. *d. §. 6. gl. 2. num. 12.* & prius in *de retract. Linagier. d. §. 1. gl. 2. num. 41.* maxime quia licet quantum ad eos qui principaliter contrahunt (sine veritatis præjudicio) non dicitur distractus hic novus & nova venditio, quia mutuo consensu potuerunt à primo discedere, tamen in præjudicium alterius tertij, & sic fieri & ejus Gabellarij, non sic, ut inquit Tiraquel. *de conventio. d. §. 1. gl. 2. num. 26.* & post leges *conubiales, gl. 5. n. 29.* & post hæc scripta vidi Joan. Parlad. *lib. 1. rer. quod. cap. 3. §. 4. num. 1. cum sequentibus*, sic tenentem, & consequenter relatur ex iis, quod cum venditio fit perfecta & irrevocabilis statim quod partes de pretio conveniunt, etiam non soluto pretio; imo & permutatio re non tradita, si teneamus opinionem, de qua supra diximus quod in contractibus innominatis etiam re integra hodie non est locus penitentia: si partes discedunt ad extraneos actus, & sic ex intervallo discedunt à venditione & permutacione jam perfecta & irrevocabili; debeatur etiam Gabellam ex discessu hoc, quia novus est contractus, & in præjudicium fieri non potest dici distractus, cum non sit in potestate partium illum in præjudicium alterius nominare distractum, sed fit novus contractus & nova venditio, nisi ut diximus, ex precedenti prima venditione liceret reverti à contractu; & redimere illam, nam tunc ex recessu non deberetur nova Gabella, quia non est novus contractus sed prioris conventionis executivus; quæ notabis quia sic non reperies, & dum casus occurreret cogitabis, nam hæc est materia multarum opinionum, in qua scrupulosum esse iudico iudicium proferre determinatè, præsertim attentis distinctionibus supra positis in hac materia per Minch. & Gironda supra allegatos, & sic à me addita potius gratia disputationis addita videri volo, quam determinationis, maximè cum ipsi Mincha. & Gironda dicant ejus distinctiones à DD. sequi, nec volo esse novarum opinionum inventor, præsertim in favorem Gabellatorum qui multum extendunt cupiditates suas. Sed quid si emptio facta sit, juxta titul. de in diem adjectione, scilicet ut si melior conditio allata sit, an duplex Gabella ¶ debeatur, una ex primo contractu, alia ex posteriore, transferatur enim venditio *l. cum qui vers. transferatur. ff. de in diem adjectione*, & magis est ut Gabella debeatur ex priori venditione, quæ non conditionalis fuit sed pura, licet sub conditione solvi possit, quemadmodum hominem natum fuisse non negamus licet postea moriatur. *l. 1. & 2. §. 4. ff. de in diem ad. l. gl. d. l. 15.* ubi omnes, ex posteriori autem resolutione minime debentur, quia novus est novus contractus, sed qui prior erat transferretur de persona una in alteram personam, ex *d. l. cum qui*

qui. vers. transferatur, & quod transferatur idem 41 adhuc esse ¶ intelligitur. *l. filio quem ff. de lib. & postu.* idemque eadem ratione si venditio fuit sub pacto legis commissoria, ¶ *argum. l. 1. & 2. ff. de leg. commiss.* & tunc debetur Gabella ex majori pretio allato, non vero ex primo minori, & hoc ne detur occasio fraudandi Gabellam, ut omnia hæc asserit Mincha. *d. cap. 1. num. 21.* quem refert Gironda de Gabel. *5. part. in prin. num. 29. cum sequentibus*, ubi hoc intelligit quoties verbis directis pactum hoc legis commissoria, vel adjectionis in diem factum fuerit, secus si verbis obliquis, & ita inquit intelligendos contrarium tenentes, quos ibi n. 29. allegat, & quibus verbis fiat pactum in diem adjectionis, vel legis commissoria, ¶ vide per *l. 40. & 42. tit. 5. part. 5.* ubi ipse Gironda n. 30. tractat, an de retrovendendo debeatur duplex Gabella, ¶ & inquit quod sic, cum aliis ibi relatis.

Ibi, *Que se hizieren*, Et sic traditis hinc inde rebus, ut in permutacionibus & innominatis contractibus requiritur pro eorum perfectione, ex *l. 1. & per totum ff. & C. de rer. permut.* & ex dictis in *gl. precedenti*. & per Lafarte de decim. vend. *c. 17. num. 3.* & non dicitur aliquid perfectum si quid restat faciendum, ut alibi diximus, sed cum ut in precedenti *gl. diximus*, ex *l. 2. tit. 16. lib. 5. supra*, qualitercunque appareat quem voluisse se obligare, remanet obligatus ac si per stipulationem & ea mediante contraheret, ex solo consensu, licet res tradita non sit, remanet efficaciter quis obligatus, & sic ante traditionem Gabella debetur, ut in precedenti *gl. supra diximus*, & tunc verba hæc *hizieren*, Verificari possunt ut factum dicatur, quoties consensu perfecto factus est contractus permutacionis, vel innominatus aliquis, pupa si partes jam conferentur inter se, ut res talis pro tali daretur, tunc enim quia nulla alia perfectior forma ex *d. l. 2.* requiritur, pro vera obligatione, ex tunc debetur Gabella.

Ibi, *Semejantes, y no semejantes*. Ex iis verbis jure optimo Lafarte. *d. cap. 17. num. 8. & 9.* reprobatur Parlador. dicentem, quod cum vinum pro vino datur non debetur Gabella, quia censetur mutuum, nam hic est text. clarus contra hanc doctrinam; quoties saltem continenti unum pro alio datur & in *gl. sup.* precedente iterum diximus, quasi diceret quis, mutua mihi tuo amphoras vini, quas tibi reddam ad vinum novum, tunc enim quia mutuari tunc videntur non debetur Gabella, secus cum statim unum vinum pro alio datur, quia tunc non censetur mutuum sed permutatio, & sic Gabella debetur.

Ibi, *Que de todo se pague alcavala* Sed quomodo solvetur, in verbis sequentibus declaratur dum dicit lex, *Siendo cada cosa apreciada por lo que vale*. Ex quibus colligitur, quod unumquodque permutantium solvet Gabellam de re sua ¶ apreciata per aestimatores postpositos à iudice, vel per ipsum iudicem, non vero est solvenda Gabella ut dicebat Lafarte. *d. c. 17. num. 3. vers. Segundo nota*. Scilicet quod de re tua apreciata quam mihi das, ego solvam Gabellam, quasi appetitum illud fiat loco pretii pro re mea dati, sed meo videri fallitur, quoniam si emptorem oneremus ad solutionem Gabellæ quod fieri non potest ex *Arveo in Respilacionem. Tom. VI.*

l. 1. supra cod. Sed quod clarius est & verius, scilicet, quod ego de re mea apreciata, & tu de tua apreciata solvas Gabellam: quia qui revertitur ad similitudinem emptionis, quia ego qui permuto venditor esse videor rei mee pro tua, & tu similiter ex tua, aliter enim loqueremur contra legem nostram, & sic intantum Lafarte ubi *supra*, si id non voluit non mihi quadrat, & contra text. nostrum est, & tandem ipsemet Lafarte *ibidem num. 16.* ita tandem voluit, ubi *num. 17.* inquit quod taxatio per partes permutantes non est attendenda, sed aestimatio est faciendi, aliter enim faciliter fraudari posset Gabellarius per partes permutantes, & posthæc scripta reperi Parlad. *lib. 1. rer. quod. cap. 3. §. 7. num. 5.* reprobantem Lafarte *dist. cap. 17. num. 18.*

Ibi, *Siendo cada una cosa apreciada*, sed quid si una earum sit inestimabilis, ¶ tunc dicendum 46 est Gabellam ex ea parte solvi non debere, ut inquit Montal. in *reporio. vers. alcavala*, & eo relato, Lafarte. *dist. cap. 17. num. 18.* ea ratione, quia eo in casu legis verba deficient, & ubi legis verba non conveniunt, deficit ejus dispositio, ex *l. quod constitutum. ff. de testam. milit. & in cap. ad nostram el. 3. de jure jurando & in cap. indemnitate. §. penult. de electione in 6. plura per Joan. Imol. in *l. 4. §. prator. cit. num. 11.* & ibi Angel. *sub §. toties num. 1. ff. de dam. infectis*. prout exemplificat in eo, qui dedit rem suam pro jure sepulchri, quia sacra & religiosa non recipiunt aestimationem, quam sententiam sibi placere inquit Lafarte in *dist. num. 18.* & addit plus in proposito, scilicet, quod in hoc casu cum datur res inestimabilis pro aestimabili, nullus ex contractibus solvet Gabellam, & hoc asserit quoniam ipse *ibidem num. 3. vers. segundo nota*, ponit novam formam solvendi Gabellam ex permutacione, quam formam in *gl. supra* precedente reprobavi, quia est contra legem nostram, & inconvenientia ibi per eum posita nihil obstat, nam unumquodque ex permutantibus; credendum est, quod se decipi in permutacione non parietur, & ei dici potest, amice disce cautius negotiari, & sic in hoc casu ille qui dat rem aestimabilem pro aestimabili solvet Gabellam ex re sua, neque est excusandus ob rei inestimabilis receptionem, sicut neque excusaretur si contractens cum eo esset exemptus à solutione Gabellæ, nam ipse exemptus excusabitur, à Gabellæ rei suæ & non exemptus ¶ cum exempto permutans solvet Gabellam ex re sua, nam aestimatio, quam hic faciendam esse jubet lex nostra, non fit ut per eam permutacionis contractus transeat in emptionis & venditionis contractum, sed tantum ut iudex verificet quantum valeat unaquaque res permutata, ut Gabella ex aestimatione cuilibet solvatur, & sic veram non reposito opinionem Lafarte, supra relatum in *gl. supra* precedenti & hanc quam in hac *gl. supra* dictum est tenere, ut excusetur etiam permutans non exemptus à Gabellæ solutione si contractat cum non exempto, vel permutet rem aestimabilem cum inestimabili.*

Ibi, *por lo que vale*, & sic pro justo rei pretio quod aestimabitur juxta *l. pretia verum. ff. ad leg. Falcid.* & ex dictis per Did. Pezz. in *l. 2. tit. 23. libro segundo ordin. & Duesas regia*

34. & eis relatis Lazarte in scholio ad hanc legem, num. 5. in fin.
 Ibi, *O altro hombre bueno*, cum verbum, *otro*, sit similitudo repetitivum, & hæc verba de bono viro loquantur, manifeste colligitur hic esse text. probantem iudicem esse bonum virum ut & probatur ex l. *continuis* §. cum ita ff. de verborum obligatione, & iudex hic erit ille, qui præst in loco, in quo bona permutata existunt, vel in ejus Gabellario, etiam si iudex pedaneus, nam & hic de Gabellarum negotiis cognoscere potest, ex l. 1. tit. 9. libro tertio supra, & ideo ipse æstimatorem hunc nominare poterit, & sufficit ex text. nostro in hac materia unus æstimator, licet regulariter duo ÷ æstimatores requirantur, & eligendi sunt, per text. in *Authentica de non alienandis* & permutacione, §. quod autem ibi, duobus per testimonium collatione, 2. si modo haberi queant in loco, juxta notata per Anton. Gomez 3. tom. capitulo tertio, num. 28. & Bernad. Diaz, regul. 461. & ibi Addition. & sic est hic casus specialis ubi unus æstimator eligitur, & ubi uni resti creditur & ejus dictum pro plena probatione habetur, pro limitatione dictorum per gloss. Bart. & DD. in l. *Theopompus* ff. de dor. præle. dicentium unius testimonium semiplenam non vero plenam facere probationem, de quo per Covar. *variari*. libro secundo, capitulo 13. numero primo, ubi ex l. hac edictali. §. his illud. C. de secunda nup. & ex Bart. in dict. l. *Theopompus*, num. septimo, inquit hunc æstimatorem jurare debere pro æstimacione faciendâ, neque ad hanc æstimacionem cum ex consensu partium approbata est persona æstimatoris, erit necessaria partis citatio ex dictis ibi per Covar. numero quinto, licet sic ad electionem ejus faciendam ÷ per iudicem, ut ibi per Covar. *conclusionem sexta*, eo quod possit pars adversus electum aliquod opponere, licet secundum eum ibi, si citatio hæc non fiat, praxi receptum est, non ex hoc nullam declarari electionem, cum statim prius quam electus & nominatus rem ipsam declaret & examinet, satis nota sit litigantibus ejus electio, ac liberum sit eam iustis ex causis reprobare, sed cum à solo iudice nominandus est æstimator hic, (& non ex partium consensu) licet admittamus electionem & nominationem ejus fieri posse absente parte, & non citata, tamen necessum est eam vocari vel presentem esse cum à iudice nominatus juramentum præstat capitulo secundo, de rebus. Covar. ubi supra *conclusionem septima*, licet ut ibi, numero octavo, *conclusionem sexta*, citatio hæc non requiratur ad prolationem 51 iudicii, ÷ ab æstimatore ipso profertendi, & si æstimator hic inique æstimaverit & arbitratus fuerit, tunc poterit ÷ lesus petere reductionem ad arbitrium boni viri, ex text. in l. si libertus ita juraverit. ff. de oper. liber. notat in proposito Lafarte in scholio ad hanc legem numero octavo, ubi bene inquit in nostra materia quemcumque excessum dare locum huic reductioni, quia lex nostra vult res æstimandas esse in vero valore, ibi *apreciada por lo que vale*, quodcumque ergo damnus sive ex parte pronunciantis, sive Gabellarum vel fisci reparari debet, & æstimator ipse tenetur ad damnum, secundum Aviles capi-

tit. 18. p. rar. numero tertio, & sic etiam in nostra materia si iudex ipse velit æstimacionem hanc facere, & ipse eam fecerit (ut in nostra lege ei permittitur) poterit ab ejus declaratione & æstimacione ÷ appellari, ex dictis per Covar. 53 dicto libro secundo *variari*. cap. 12. num. 3. & 5.
 Ibi, *A quien el dicho juez lo cometiere*, extra materiam nostre legis æstimator hic non à iudice sed à partibus est eligendus, vel unaquæque pars debet suum æstimatorem eligere, idque ita iudex fieri jubet reservans sibi nominationem in defectum partis cuiusque, & tertii quoque in casum discordie, eoque jure utimur quotidie ut notat Joan. Gar. de *expensis capitulo fin.* num. 18. & Lafarte hic, numero nono.

IN LEGEM TERTIAM.

1. *Consuetudo facilliter admittitur in modo & forma solvendi Gabellam, & ibi quæ consuetudo sufficit cum num. 2.*
2. *Tempus immemorabile requiritur ad præscribendum jus Gabella.*
3. *Consuetudinem de qua in nostro text. non est necesse probare, sed allegare eam sufficit & n. 4.*

SUMMARIUM.

Ex oleo Hispani vendito Gabella medietatem solvit emptor, & aliam medietatem venditor.

Ibi, *Significando*. Junctis verbis, lo que en ella siempre se ha usado, ex iis verbis notabis, quod in modo & forma solvendi Gabellam ÷ facilliter admittitur consuetudo, ex eo quod Regi nullum sit præjudicium, nam ei tota solvitur Gabella, licet inter duos ejus solutio, de consuetudine dividatur, ut hic, & in hoc ordinaria consuetudo sufficeret, quia hic non agitur de præscriptione juris; sed de interpretacione illud solvendi, ad quam efficiendam, tempus decem annorum sufficit, ÷ secundum Paul. 2 consilio trecentesimo-quadragesimo-septimo, num. decimo-quarto, & 15. relatum per Molin. de primogenit. libro secundo, capitulo sexto, num. 58. sed ad præscribendum jus & immunitatem solvendi Gabellam immemorabile tempus ÷ requireretur ut diximus in lege prima, tit. 15. num. 52. libro quarto, supra, sed an de consuetudine hæc Hispanensi debet consistere ut secundum tenorem nostre legis fiat, dic quod non debet de ea fieri probatio, quia licet de relato apparere debet ut dispositio referens se ad illud, locum habeat ex text. & ejus materia in *Authentica si quis in aliquo documento*, C. de edend. tamen hoc fallit & non procedit, quoties per legem ordinatur, referentem tenorem consuetudinis ÷ ut inquit Jas. in *lectura*. l. admonendi, numero vigesimo-octavo, & iterum in repetitione in numero vigesimo-octavo, cum sequentiis. ff. de jure-jurando, & sic debent declarari dicta per Antonium Gomez. l. *privata Tauri*, num. 11. ubi novissime Cervantes de iis agit.

Ibi, *El comprador la otra mitad*, ad limitationem legis primæ supra eodem, disponentis venditoribus incumbere solutionem Gabellæ ubi latè diximus.

IN

IN LEGEM QUARTAM.

1. *Lex hæc quarta declarativa est legis precedentis.*
2. *Rex de jure nisi lege sua id exprimeret, non esset liber à Gabella solutione.*

SUMMARIUM.

Ex oleo Hispani à Rege vendito emptor solvit dimidietatem dimidietatem Gabella, aliam vero dimidietatem Rex non solvet, quia ipse liber est à solutione Gabella.

Ibi, *Se entienda y guarde*, & sic lex nostra est limitativa ÷ precedentis in hoc scilicet, quod licet in precedenti lege dictum sit ex venditione olei Hispani facta, venditor & emptor per dimidium solvant Gabellam, hoc verum est in personis privatis & particularibus, non vero in ipso Rege oleum suum Hispani vendente, in eo enim solum emptor dimidiam solvit, Rex vero nihil solvit.

Ibi, *Pues nos somos francos de pagar alcavala*, similis est text. in leg. *tertia*, tituli sequentis, quæ hoc solum disponit, & nisi leges hoc disposuissent, neque Rex ipse vel fideus ejus liberi essent ÷ à solutione hæc, secundum Bart. & ejus Addition. in lege prima, numero sexto. C. de naviculis, libro decimo, de quo alia dicemus in dicta lege tertia ubi est propria.

IN LEGEM QUINTAM.

1. *Mobilium appellatione se moventia & de contra continentur, nisi de contraria disponentis voluntate appareat, num. 2. vel nisi ut num. 3. & 4. exemplificatur.*
 2. *Mobilium, sive immobilium appellatione veniant jura & actiones & nomina debitorum, n. 5. & an sint species separata, n. 6. & n. 7. quomodo differant substantia, natura, & effectu.*
 3. *Gabella an debeatur ex venditione, vel cessio- nem jurium, num. 8. & sic usu antiquo receptum dicitur, num. 9. quod Gabella non debeatur nisi ex corporali vel reali venditione, & num. 11. cum sequentiis. hab. examinantur.*
 4. *Gabella non debetur ex juribus urbanorum & rusticorum prædiorum, num. 9.*
 5. *Gabella non debetur ex venditione officiorum publicorum, quia nihil corporale vel reale venditur, sed jus quoddam, num. 10.*
 6. *Actio talis judicatur qualis est res ad quam competit, num. 12. & ipsius rei naturam & qualitatem assumit, ut ibi.*
 7. *Authoris resolutio circa questionem an ex juribus vel nominibus debitorum cessis, vel venditis Gabella debeatur, num. 13.*
 8. *Gabella an debeatur ex hereditatis vendita, n. 14.*
 9. *Gabella an debeatur ex jactu reris piscium vel avium, num. 15.*
 10. *Gabella venditionis ipsorum jurium & actionum in quo loco debeatur, num. 16.*
 11. *Fructus an computentur inter mobilia, vel veniant mobilium appellatione, num. 17. & 20.*
 12. *Cameræ & lapides & alia signa semota à domo mobilia reputantur, num. 18.*
 13. *Pisces in stagno inter mobilia computantur, secus si sunt semoti ab stagno, num. 19.*
- Arcevalo in Recopilacionem. Tom. VI.*

14. *Arbores stantes qua ut separantur vendita sunt mobilium appellatione comprehenduntur, n. 21.*
15. *Passum an vitietur saltum in fraudem legis, vel partis, num. 22.*
16. *Lex nostra in presenti in quatuor dividitur partes, num. 23.*
17. *Legis nostre prima conclusio, num. 24. ubi & secunda conclusio ponitur.*
18. *Gabella debetur in loco venditionis ubi res tunc aderat, etiamsi factio contractu alibi transferatur, num. 25.*
19. *Gabella non debetur in loco ubi adeo tempore venditionis si locus liber erat, nisi fraudulenter appareat ibi postquam, num. 26.*
20. *Tertia conclusio nostri text. ponitur in n. 26.*
21. *Gabella ubi debebitur si nullibi res vendita tradatur, num. 26.*
22. *Quarta conclusio ponitur in eod. num. 26. num. 27. ex ea unum novum desinit Author.*
23. *Gabella an debeatur ex re vendita, qua in alio regno aderat, si ibidem traditio constituitur, num. 28. & 29. cum venditur extra Regnum res existens intra illud.*
24. *Verba, Entregandose en el, Nostre legis, ad quid opponantur, num. 30.*

SUMMARIUM.

Gabella honorum mobilium & se moventium ubi & in qua loco solvenda est si in diversis locis venditio & traditio fiat.

Ibi, *Muebas dadas acaten*. Pro quibus dubiis sedandis leges multoties constituentur, ut amplius dubitandi locus non relinquatur, & si sic fieret quam plures evitarentur lites si in opinionibus doctorum contractis contrarietas hæc legali dispositione sedaretur, proat faciendum aliquando consului in l. 7. titulo primo, libro secundo supra, ubi aliquot casus retuli, & alios duos refert Ant. Thef. in *decis. Pedam. 128. n. 1. & 6.*
 Ibi, *De los bienes muebles y semovientes*. Superflue videtur hic legislatorum loqui, nam mobilium appellatione, qua sunt illa, qua per se se moveri non possunt, sed per alium, moventia, que sunt ea que per se moventur ut animalia, continentur, & de contra moventium appellatione ÷ mobilia etiam continentur, ex text. in l. *moventium*. 93. ff. de verborum significat. qui DD. maxime Rebus. ergo superflue hic ambo opponuntur, cum unum apponere sufficeret, facilliter tamen, hanc superfluitatis objectionem elides, & evitabis, si dixeris, quod si ambe hæc dictiones non apponerentur, dubitari posset an esset de legislatoris voluntate mobilium appellatione, ÷ moventia comprehendere necne, cum de jure sit, quod moventium & mobilium appellatio idem significet, nisi de contraria disponentis ÷ voluntate appareat, qua ex dispositione elici potest, ut plene consuluit Deci, *consilio*. 653. & Rebus. ubi supra pagin. 561. & ne de hac dubitaretur voluntate, & licibus antea præberetur, fuit utrumque in presenti expressum, item & secundo excusatur superfluitas ex eo quod cum mobilia & se moventia in una & eadem dispositione separatim proferuntur, tunc unum appellatione alterius non venit, ÷ alioque superflue fuisset expressum, per leg. à Divo pio. §. in venditione. ff. de re judic. si filius familias. C. fra-

F ij milia

milis heres. l. unica. §. exaltione. C. de rei uxor. actione l. in rebus. ff. de iure dot. lego secunda. §. primo ibi, mobiles vel se moventes. C. quando, & qui, quar. pars debeat. lib. 10. l. 1. in pri. ff. de ed. unde si quis separatim uni donaret res mobiles, alteries moventes, tunc quoque facienda est hac dist. ita Rebuf. dist. pag. 561. ubi & alio modo hæc limitat, scilicet, cum communi usus loquendi esset in contrarium, ut quia uno nomine mobilia vocarentur, alio moventia, tunc enim dispositiones secundum huiusmodi usum forent interpretandæ. Sed an mobilia & immobilium appellacione veniant iura & actiones, & nomina debitorum, & glof. in dist. l. mobilia arguit pro & contra, Rebuf. tamen, ibi in dist. pag. 561. in medio inquit, non contineri, quia nec mobilia, nec immobilia sunt, sed iura sunt incorporea, quæ nec tangi nec moveri possunt, quamobrem non mobilia, neque immobilia sunt. l. 1. ff. de ver. divis. & inf. de reb. corpor. & incorp. text. expressus in l. quam Taberonis. §. ff. de pecul. ibi, hoc unquam & nomina debitorum h. si mihi, de leg. 3. & sic nomina debitorum erunt species separata à mobilibus & immobilibus. & l. 3. ff. pro socio. l. ea. C. famil. heres. & sic non circumferuntur loco sicut alia bona, l. si fidei commissum. §. 1. ff. de iudi. l. Casus, de leg. 2. l. quæstionem. §. 1. de leg. 3. ita Rebuf. ubi supra, ubi ex hoc inquit iura & nomina debitorum differre à mobilibus & immobilibus substantia, natura, & effectu, & primo, quia substantia iurium est indivisibilis & incorporea, mobilia & immobilium, divisibilis & corporea, natura mobilia est, ut possideri possunt, iurium non itidem. Effectus diversus est, nam res mobiles triennio usucipiuntur, immobiles longo tempore, iura vero sunt perpetua & non præscribuntur ante triginta annos, ex quo plura ibidem Rebuf. infert, p. sequent. 562. & limitat & declarat aliquibus modis, quæ per ipsum videri possunt, sed quoad nostrum propositum hæc sufficiant, sed cum lex nostra & leges præcedentes de venditione rerum immobilium seu moventium locute sint, ut ex tali venditione vel permutatione & cambio Gabella debeatur, ex cessione & aut venditione iurium Gabella non debetur, nam cum secundum aliquorum opinionem, & meo videri veram, Gabella sit res odiosa, ut & tenet Fran. Becius consil. 90. numero quinto & decimo nono, non est ultra casum in quo leges loquuntur extendenda. & sic inquit in propositum Lafarte de decim. vend. capit. 9. numero quadragesimo primo, antiquo usu receptum esse, ut non nisi ex corporali seu reali venditione Gabella debeatur, saltem cum ius venditioni nullam rem corporalem secum trahit, veluti in iuribus urbanorum & rusticorum prædiorum, observare licet, ex quorum venditione quamvis quidem ea vera & perfecta sit ut traditur in leg. cum iniusta vers. huius rei, ff. de contrahend. emptione, nullam videmus Gabellam deberi, eo quod iura incorporea sunt, nullamque rem corporalem secum trahunt, quæ vendi videatur ex quibus optime ibidem infert ipse Lafarte, numero quadragesimo tertio, ut ex officio decurionatus, tabellionatus, procuratoris, Theaurarii, commentariensis carcerum, depositarii generalis & aliorum officiorum publicorum Gabella non debeatur.

turiam si iusto pretio vendantur, nempe quia iura incorporea sunt nulli rei corporali admixta, & idem tenet novissime Humada. in l. 1. tit. 13. glof. 3. num. 8. cum sequentibus part. 1. & diximus in l. 7. & 8. tit. 2. lib. 7. supra num. 7. in contrarium tamen, imo quod Gabella debeatur ex iuribus & nominibus debitorum venditis facit, nam hæc vera venditio est ex l. si dubitet in prin. ibi nominis venditio. ff. de fideiuss. Sed ex quacunque venditione debetur Gabella, ex l. 1. supra ead. & ejus generalitate, ego & ex cessione debetur, ut Angel. voluit in l. Modestinus, n. 2. ff. de solutio. relatus per Lafarte d. cap. 9. num. 2. Item omnis actio talis esse iudicatur qualis est res ad quam competit, & l. si ad rem solvendam. C. de præd. minor. & ipsius rei debita naturam, & qualitatem assumit, l. 1. ubi glof. & DD. notant. C. si advers. transactio. late Tiraquel. de retrah. Linagiel. §. 1. glof. 7. ex prin. & num. 32. sed si res venderetur, illa Gabella deberetur, ergo & de actione ad eam habita vendita, cum ipsius naturam sequatur, quibus de causis Lafarte, in dist. cap. 9. a num. 1. cum sequentibus, late disputat hæc quæst. an, scilicet ex iuribus & nominibus debitorum venditis Gabella debeatur, & a num. 3. distinguendo procedit, quem videbis quia late & diffuse loquitur. Ego vero sic distinguam, si meum iudicium esset attendendum, scilicet quod aut actionem & iurium cæssio sit virtute dispositionis vel legis alicujus iuberentis faciendam esse, ut fidei iussori solventi contra principalem pro quo solvit, & in similibus, vel faciendam omnino est ex vi præcedentis contractus & obligationis, & tunc nulla Gabella debetur, quia id sit ex legis præcepto, & in ejus implementum, vel contractus præcedentis, & tunc nullam crederem Gabellam deberi prout usum receptum videmus, quod ex scriptura, & carta de lasso, ubi de iure faciendæ est, nulla Gabella debetur, neque unquam petita fuit, sed si cæssio iurium & nominum debitorum sit ex vi novi contractus inter aliquos contrahentes facti, ut ob cessionem hanc iurium adversus bona aliqua vel rem, tantum pretium mihi des, tunc ex cessione illa Gabella debetur, quia vera venditio est & perfecta, & videor tibi vendere rem illam in quantum in ea jus habeo & actionem, dum tamen, si res illa venderetur, esset ex ea Gabella solvenda, sed si non esset solvenda, ut puta quia cedo tibi jus ad. talem pecuniam, vel ad talem librum vel equum tunc, quia ista libera sunt & exempta à Gabella, nulla itidem debetur ex tali cessione Gabella, & ita videtur distinguere Bald. in l. cum per eos. C. si quis al. vel sibi, ubi Salice. num. 2. & alii relati & secuti per Gironda de Gabell. 9. part. in prin. num. 16. & Lafarte dist. cap. 9. num. 32. cum sequent. ubi num. 38. infert ad hæreditatis mihi delatæ venditionem nam si adsit in ea bona quæ emptori traduntur, regalis decima hæc debetur ex pretio convento sicut in venditione iactus retis piscium vel avium, nam si quis postea piscetur vel venetur, debetur, & secus si nihil capiat, ut ibi inquit ipse Lafarte, num. 40. & Gironda ubi supra part. 1. numero vigesimo septimo, sed in quo loco debetur Gabella istius venditionis iurium & aliorum actionum, tangit solus ex iis quos viderim Lafarte,

farte, ubi supra capitul. 4. numero trigesimo sexto cum sequentibus, ubi in effectu concludit quod si cæssio sit actionis tantummodo personalis debetur Gabella ibi ubi cedens ipse adest cum cæssio sit, ed quod ibi censetur etiam facta traditio, & translatio actionis per cessionem in emptorem, sed si actio realis ad rem vel hæreditatem vendatur, ibi debetur Gabella ubi ad sunt bona ex l. 9. infra isto tit. sed si ad rem mobilem vel se moventem fiat cessionis venditio, debetur ibi, ubi cæssio facta est si ibidem tunc res aderat, vel si ibi non aderat, ubi tandem tradita est ex dispositione legis nostræ quam ibi num. 39. ad si allegat, sed an fructus computentur inter mobilia, & veniant appellatione eorum, & dicendum est venire, ex l. si. ff. de requir. reis, nisi fuerint pendentes, quia tunc antequam colligantur pars rei sunt, l. fructus. ff. de rei vend. notat Tiraquel. de retrah. Linagiel. §. 1. glof. 7. numero quadragesimo, imo camenta & lapides & alia tigna femora & domo mobilia reputantur, per dicta per Rebuf. in l. tigni. ff. de verb. signi. Sic & pisces in stagno inter immobilia, diversum est si capti sunt, & l. Ruilia ff. de contra. emptione notat Rebuf. in dist. l. mobilia pag. 561. in prin. & idem erit dicendum si statim à fundo separandi sint fructus, nam venient & mobilia appellatione ut per Tiraquel. infra allegandum, num. 44. cum. 3. sequentibus, & comm. testatur D. Barbosa, in l. divorzio. §. interdum n. 4. in fin. nisi cum sequentibus, ff. solut. matri. & secundum hæc scies discernere ubi, & quomodo horum debeatur Gabella, nam cum mobilibus comparantur tanquam mobilia debentur, cum vero immobilibus immobilium erit Gabella computatio, & faciunt late dicta per Tiraquel. de retrah. Linagiel. §. 1. glof. 7. cum sequentibus, ubi late examinat quoad fructus pendentes dicantur pars fundi. Sed an arbores stantes quæ ut separantur venditæ sunt veniant & mobilia appellatione, tradit Lafarte ubi supra cap. 4. num. 33. idem concludit, quod concludimus jam proxime circa fructus pendentes statim separandos. Ibi, Tambien por evitar los fraudes, quibus quidem calumniis obviamus est, ut in aliud propositum inquit summus Pontifex in cap. ut circa & in capi. avaritia de electione in 6. ubi glof. alia iura allegat, & quando quid dicatur fieri in fraudem legis vel partis diximus alibi, & an vitiet pactum necne, & tradit late Fortunius Garsia in l. juris gentium. §. prætor ait in. 3. 4. & 5. notat. ff. de pact. & Dinus in capit. certum est de Reg. jur. in. 6. & ibi alii, & ex iis verbis & præcedentibus habes duas iustas causas constituendi legem nostram, prima fuit ad tollenda dubia, secunda ad tollendas fraudis occasionem, & sic pro prociomo nostræ legis hæc duæ causæ apponuntur, quod prociomium causam finalem inducit ex l. fin. ubi DD. ff. de hæred. insti. Ibi, Mandamos, ut rectius procedamus in declarationem nostræ legis & aliis apertius & clarius reddatur ejus dispositio opere pretium esse dixi cum per partes dividere & per conclusiones procedere, in quo dico legem hanc quatuor & continere partes, prima est in prin. usque ad verba hæc, mandamos, & in hoc principio Acedo in Recopilacionem. Tom. VI.

apponuntur causæ præbentes occasionem constituendi legem nostram, secunda vero pars incipit ab isto verbo mandamos, usque ad vericulum, Pero si en un lugar, & in hac secunda parte ponitur quedam conclusio, & reg. generalis, & sic sequentes regulæ & conclusiones nostræ legis sunt quasi hujus primæ regulæ declaratorie, & modificativæ, Tertia vero pars incipit ab illo vericulum, Pero si en un lugar, ubi ponitur alia conclusio, & durat usque ad vericulum, mas si lo que se vende, quarta autem & finalis pars incipit ab isto ver. Mas si lo que se vende, usque in finem legis, & in hac quarta parte ponitur alia conclusio, cum sua limitatione, & sublimitatione, & facta sic divisione nostræ legis procedendo ad ejus & conclusiones ex prima parte solum colliguntur conclusio, scilicet, legislatores motum fuisse ad condendam legem nostram ut dubia tollerentur, & fraudes venditorum & emptorum cessarent, & hæc est prima ejus conclusio. Secunda vero conclusio, ex dicta secunda parte collecta est ver. Mandamos, usque ad vericulum, Pero si en un lugar, talis est, Gabella ex venditione rerum mobilium, vel moventium, debetur in loco in quo venditio celebratur, si res vendita ibidem tradatur, vel aderat ibi tempore celebratæ venditionis, & hoc est quia lex nostra sic disposuit ad sedanda dubia, & fraudes contrahentium volentium defraudare Gabellas, nam multi tenebant, quod ad perfectionem venditionis mercium & rerum mobilium, & se moventium & similia traditio requirebatur, & sic quod ubi traditio fiebat & contractus implebatur ibi solveretur Gabella, ut apparet ex dictis per Tiraquel. de retrah. Lignagiel. §. 1. glof. 2. num. 48. & 49. alii vero dicebant quod ex quo partes se concordabant in venditione & pretio, ejus venditio erat perfecta, etiam ante traditionem & statim poterat peti Gabella, ut inquit ibi Tiraquel. n. 50. & in hoc diximus titulo, & sic in loco contractus non vero in loco traditionis solvendam esse Gabellam asserat Bal. & cum referens Alex. consil. 49. lib. 5. & ex iis dubiis fraudibus partes contrahentibus, vendendo in loco ubi Gabella debetur, & tradendo in loco libero, ut sic secundum primam opinionem Gabellam excusarent, alii vero cum res tradenda esset in loco subiecto Gabellis, vendebant in loco libero, ut sic secundum secundam opinionem Alex. excusarentur à Gabella, quod cum nosse legislator considerasset, iuste constituit legem nostram omnia hæc dubia & fraudes tollentem, & ex hac secunda conclusio infero, quod & si factus contractus res alibi transferatur & tradatur alio in loco quam erat tempore venditionis non debetur Gabella in loco traditionis, sed ubi erat tempore & venditionis, Secundo infero quod si ille locus, ubi erat res tempore venditionis erat liber à Gabella, non debetur Gabella nisi constituerit & fraudulenter ibi positam fuisse ad fraudandam Gabellam ut per Tiraquel. dist. num. 48. & 49. Tertia conclusio erit, quæ desumitur ex tertia parte ibi, pero si en un lugar, usque ad ver. Mas si lo que se vende, & est talis tertia conclusio, scilicet, quod si quod venditur mobile aut se movens non adest in loco venditionis, sed in alio, tunc Gabella debetur in loco ubi traditio fit, quasi in hunc modum velit concordare dictas opiniones.